

Leo Trotskij:

Tyskland, nyckeln till den internationella situationen. (26 november 1931)

Målet med denna pamflett är att, åtminstone i allmänna drag, skissera den *politiska* situationen i världen idag. Den har uppstått ur den ruttnande kapitalismens grundläggande motsättningar, som kompliceras och förvärras av den svåra handels-, industriella och finansiella krisen. Följande hastigt nedtecknade tankar omfattar inte på långa vägar alla länder eller alla frågor, och kommer att bli föremål för ytterligare genomgripande, gemensam diskussion.

- 1) Den *spanska revolutionen*¹ har skapat de allmänna politiska förutsättningarna för att proletariatet ska kunna inleda en omedelbar kamp om makten. Det spanska proletariatets syndikalistiska traditioner visade sig inte vara något avgörande hinder för revolutionens utveckling. Händelserna överraskade Komintern. Ända från revolutionens början visade sig kommunistpartiet vara helt kraftlöst, och det har i alla grundläggande frågor intagit en felaktig ståndpunkt. De spanska erfarenheterna har – låt oss än en gång påminna oss om det – visat hur fruktansvärt mycket den nuvarande Komintern-ledningen kan förvirra de avancerade arbetarnas revolutionära medvetande! Den proletära förtruppens stora eftersläpning i förhållande till händelserna, den politiskt uppsplittrade karaktären på arbetarmassornas heroiska kamp, de faktiska försäkringarna om att anarkosyndikalismen och socialdemokratin skulle växelverka – dessa grundläggande politiska villkor gjorde det möjligt för den republikanska borgarklassen att i samarbete med socialdemokratin upprätta en förtrycksapparat, och genom att utsätta de upproriska massornas för slag efter slag, koncentrera en avsevärd politisk makt i regeringens händer.

Detta exempel visar att fascismen inte alls är borgarklassens enda metod i kampen mot de revolutionära massorna. Den regim som existerar i Spanien idag kan bäst beskrivas som en Kerenskij-liknande regering, det vill säga den sista (eller ”näst sista”) ”vänster”-regering som borgarklassen kan inrätta i sin kamp mot revolutionen. Men denna sorts regering är inte nödvändigtvis ett tecken på svaghet eller vanmakt. I avsaknad av ett starkt revolutionärt proletärt parti kan en kombination av halvreform, vänsterfraser, och ännu mer vänsterbetonade gester, och beslagtaganden, visa sig vara en mycket bättre tjänst till borgarklassen än fascismen.

Vi behöver inte påpeka att den spanska revolutionen ännu inte är slut. Den har inte löst sina mest grundläggande uppgifter (jordfrågan, kyrkan och de nationella frågorna) och är fortfarande långt ifrån att ha uttömt folkmassornas revolutionära krafter. Den borgerliga revolutionen kan inte ge mer än vad den redan gett. Vad gäller den proletära revolutionen kan den nuvarande inrikespolitiska situationen i Spanien betecknas som förrevolutionär, men knappast mer än det. Det är fullt möjligt att den spanska revolutionens offensiv kommer att anta en mer eller mindre utdragen karaktär. På så sätt öppnar den historiska processen ett sorts nytt lånekonto för den spanska kommunismen.

- 2) Även situationen i *Storbritannien* kan med visst berättigande kallas förrevolutionär, under förutsättning att vi är helt överens om att det kan förflyta en period på flera år med delvisa upp- och nedgångar mellan en förrevolutionär och direkt revolutionär situation. Den ekono-

¹ **Den spanska revolutionen:** i april 1931 blev Spanien republik, efter att kung Alfonso XIII hade abdikerat. Ett stort massuppsving började i maj, och valen i juni följdes av en strejkvåg. Trotskijs skrifter i denna fråga finns samlade i *The Spanish Revolution, 1931-39*, New York: Pathfinder Press, 1972.

miska situationen i Storbritannien har blivit ytterst allvarlig. Men den politiska överbyggnaden i detta ärkekonservativa land har halkat långt efter förändringarna i den ekonomiska basen. Klasserna i detta land letar gång på gång igenom de gamla garderoberna, och vänder ut och in på sina far- och morföräldrars kläder, innan de tar till nya politiska former och metoder. Trots det fruktansvärda nationella förfallet finns det faktiskt fortfarande varken ett revolutionärt parti av någon betydelse eller dess motsats – ett fascistiskt parti. Tack vare dessa omständigheter har borgarklassen fått tillfälle att mobilisera folkmajoriteten under "nationens" fana, med andra ord under den mest ihålliga av alla paroller. I denna förrevolutionära situation har den mest tjockskalliga konservatismen erövat en enorm politisk makt. Det kommer med största sannolikhet att ta mer än en månad, kanske mer än ett år, innan den politiska överbyggnaden anpassar sig till landets verkliga ekonomiska och internationella situation.

Det finns ingen grund för att anta att det "nationella blockets"² sammanbrott – och detta sammanbrott är oundvikligt inom en relativt nära framtid – kommer att leda direkt till en proletär revolution (det kan naturligtvis inte ske någon annan revolution i Storbritannien) eller till "fascismens" seger. Tvärtom är det mycket troligare att Storbritanniens väg till en revolutionär lösning kommer att gå via en lång period av radikal demokratisk och social-pacifistisk demagogi av Lloyd Georges typ och Labourpolitik.³ Det kan därför inte finnas något tvivel om att Storbritanniens historiska utveckling kommer att ge den brittiska kommunismen gott om tid för att omvandla sig till ett verkligt proletärt parti innan det ställs inför lösningen. Men från detta följer absolut inte att vi kan fortsätta att förlora tid med katastrofala experiment och centristiska sicksackmanövrar. I dagens värld är tid en av de mest dyrbara råvarorna.

- 3) För ett och ett halvt eller två år sedan sa de vise männen i Komintern att *Frankrike* befann sig i "det revolutionära uppsvingets främsta led", medan det i själva verket är ett av inte bara Europas utan kanske hela världens mest konservativa länder. Rötterna till den kapitalistiska regimens relativa stabilitet i Frankrike är till stor del landets underutveckling. Krisen har mindre tydliga effekter än i andra länder. På det finansiella området försöker Paris till och med tävla med New York. Den direkta källan till den franska borgarklassens nuvarande finansiella "välstånd" är rånet i Versailles. Men just freden i Versailles är det största hotet mot hela den franska republikens regim. Det finns en skriande motsättning mellan befolkningens storlek, produktivkrafterna och Frankrikes nationalinkomst å ena sidan, och å den andra hennes nuvarande internationella ställning. Denna motsättning måste leda till en explosion. För att bibehålla sin kortlivade dominans tvingas det "nationalistiska" såväl som det radikalsocialistiska Frankrike lita till stöd från hela världens mest reaktionära krafter, från ålderdomliga utsagningsformer, från den avskyvärda klicken i Rumänien, Pilsudkis dekadenta regim, den jugoslaviska militärdiktaturen. Och de tvingas vidmakthålla uppdelningen av den tyska nationen (Tyskland och Österrike), försvara den polska korridoren i östra Preussen, hjälpa till i japanernas invasion av Manchuriet, egga den japanska militärklicken mot Sovjetunionen, framträda som huvudfiende till de koloniala folkens befrielse-rörelser, etc. Motsättningen mellan Frankrikes andraplansroll inom världsekonomin och hennes enorma privilegier och världspolitiska anspråk kommer att för varje månad bli allt tydligare, kommer att lägga fara till fara, rubba hennes inre stabilitet, gynna oro och missnöje bland folkmassorna, och ge upphov till allt mer djupgående politiska omflyttningar.

2 Det **nationella blocket** var den samlade Labour-Tory-regeringen från 1931, som leddes av Ramsay MacDonald.

3 **David Lloyd George** (1863-1945), liberal parlamentsledamot från Wales, var i tur och ordning finansminister, försvarsminister och krigsminister, innan han blev premiärminister 1916, en post som han innehade fram till 1922. Han var medförfattare till Versaillesfördraget och aktiv förespråkare för invasionen av Sovjetunionen.

Dessa processer kommer otvivelaktigt att visa sig redan vid nästa parlamentsval.

Men å andra sidan får alla tecken oss att anta att, om det inte sker några stora händelser utanför landet (seger för revolutionen i Tyskland, eller tvärtom seger för fascismen), så kommer utvecklingen av de inre förhållandena i Frankrike under den kommande perioden att anta en relativt ”normal” inriktning. Det kommer att öppna möjligheter för kommunismen att kunna utnyttja en avsevärd förberedelseperiod där den kan konsolidera sig innan det uppkommer en förrevolutionär eller revolutionär situation.

- 4) I USA, det allra mäktigaste kapitalistiska landet, har den nuvarande krisen med slående kraft blottlagt skrämmande sociala motsättningar. Efter en aldrig tidigare skådad period av välstånd, som slog världen med häpnad med sitt fyrverkeri av miljoner och miljarder, gick USA plötsligt in i en period med miljontals arbetslösa, och fruktansvärd misär för de arbetande. En så gigantisk samhällsomvälvning kan inte undgå att lämna spår i landets politiska utveckling. Idag är det åtminstone på håll svårt att avgöra om det finns någon betydande radikaliserings bland de amerikanska arbetarmassorna. Man kan förmoda att massorna själva har blivit så förskräckta av de katastrofala ekonomiska omvälvningarna, så överväldigade och förkrossade av arbetslöshet eller rädsla för arbetslöshet att de ännu inte har kunnat dra ens de mest grundläggande politiska slutsatser från den katastrof som har drabbat dem. Det kräver en viss tid. Men de kommer att dra slutsatserna. Den oerhörda ekonomiska krisen har antagit karaktären av en samhällskris, och kommer att omvandlas till en kris för den amerikanska arbetarklassens politiska medvetande. Det är fullt möjligt att de breda arbetarskiktens revolutionära radikaliserings inte kommer att visa sig under den allra djupaste konjunkturedgången, utan tvärtom när det börjar vända mot en återhämtning och uppgång. Hursomhelst kommer den nuvarande krisen att inleda en ny epok i det amerikanska proletariats och hela folkets liv. Vi kan förvänta oss betydande omflyttningar och sammandrabbningar bland de härskande partierna, liksom nya försök att bilda ett tredje parti, etc. Så fort de första tecknen på en ekonomisk återhämtning visar sig, kommer fackföreningsrörelsen att känna ett akut behov att slita sig loss ur AFL-byråkratins [American Federation of Labour] grepp. På samma sång kommer obegränsade möjligheter att öppna sig för kommunismen.

Amerika har tidigare upplevt mer än ett stormigt utbrott av revolutionära eller halvrevolutionära massrörelser. Varje gång dog de snabbt ut, eftersom Amerika varje gång gick in i en ny fas av ekonomiskt uppsving och även på grund av att rörelserna själva kännetecknades av grov empirism och teoretisk hjälplöshet. Dessa två villkor tillhör det förgångna. Ett nytt ekonomiskt uppsving (som inte går att utesluta på förhand) kan inte grunda sig på någon inre ”jämvikt”, utan måste basera sig på världsekonomin nuvarande kaos. Den amerikanska kapitalismen går in i en epok av ohygglig imperialism, oavbrutna rustningar, ständig inblandning i hela världens angelägenheter, militära konflikter och omvälvningar. Men å andra sidan har – eller snarare, skulle det kunna ha, om den hade en riktig politik – det amerikanska proletariats massor i kommunismen en vetenskaplig lära som är vuxen alla händelser, istället för den gamla blandningen av empirism, mysticism och kvacksalveri. Dessa radikala förändringar tillåter oss att med säkerhet förutsäga att det amerikanska proletariats oundvikliga och relativt snabba revolutionära omvandling inte kommer att bli den gamla vanliga lättsläckta ”brasan”, utan inledningen på en formlig revolutionär storbrand. I Amerika kan kommunismen med förtroende se fram mot en lysande framtid.

- 5) Det tsaristiska äventyret i Manchuriet ledde till det rysk-japanska kriget, som ledde till 1905 års revolution. Japanernas nuvarande äventyr i Manchuriet kan leda till revolution i *Japan*. I början av seklet kunde landets feodalmilitära regim fortfarande med framgång tjäna den unga japanska kapitalismens intressen. Men under det senaste kvartsseklats kapitalistiska

utveckling har de gamla sociala och politiska formerna fallit sönder i oerhörd skala. Sedan dess har Japan mer än en gång stått på randen till en revolution. Men landet saknade en stark revolutionär klass som kunde genomföra de uppgifter som utvecklingen påtvingade det. Äventyret i Manchuriet kan påskynda den japanska regimens revolutionära katastrof.

Oavsett hur försvagat dagens Kina är av Guomindang-klickens diktatur, så skiljer det sig avsevärt från det Kina som Japan, i fotspåren på de europeiska makterna, har plundrat förr. Kina har inte styrkan att omedelbart driva ut de japanska expeditionstrupperna, men det kinesiska folkets nationella medvetenhet och aktivitet har ökat enormt. Hundratusentals, miljontals kineser har genomgått militär träning. Kineserna kommer att bygga nyare och nyare arméer. Japanerna kommer att känna sig belägrade. Järnvägarna kommer att vara av större nytta under ett krig än för ekonomiska syften. Fler och fler nya trupper måste sändas ut. Expeditionen i Manchuriet kommer att spridas ut och börja utmatta den japanska ekonomin, öka missnöjet i landet, skärpa motsättningarna och därmed skynda på en revolutionära krisen.

- 6) Även i *Kina* kommer behovet av ett beslutsamt försvar mot den imperialistiska invasionen att ge upphov till allvarliga inrikespolitiska konsekvenser. Guomindangs regim uppstod ur den nationella revolutionära massrörelsen som utnyttjades och ströps av de borgerliga militärerna (med hjälp av den stalinistiska byråkratin). Just av denna orsak är den nuvarande skakiga regimen full av motsättningar, och oförmögen att inleda ett revolutionärt krig. Behovet av ett försvar mot de japanska tyrannerna kommer mer och mer att vända sig mot Guomindangs regim, och ge näring åt massornas revolutionära stämningar. Under dessa förhållande kan den proletära förtruppen, under förutsättning att den har en korrekt politik, gottgöra allt det som så tragiskt gick förlorat under åren 1925-27.
- 7) De nuvarande händelserna i *Manchuriet* visar speciellt hur naiva de herrar var som krävde av Sovjetunionen att det helt enkelt skulle återlämna den kinesiska östra järnvägen till Kina. Det hade varit att frivilligt överlämna den till Japan. I deras händer skulle järnvägen ha blivit ett vapen mot både Kina och Sovjetunionen. Om det överhuvudtaget finns någonting som hittills har hindrat den japanska militärklicken från att intervensera i Manchuriet, och om någonting fortfarande kan få dem att vara försiktiga, så är det att den kinesiska östra järnvägen är sovjetisk egendom.⁴
- 8) Kan inte det japanska äventyret i Manchuriet trots allt leda till krig med Sovjetunionen? Det säger sig självt att det inte är uteslutet, även om den sovjetiska regeringen skulle föra den allra klokaste och mest försiktiga politik. Det feodal-kapitalistiska Japans inre motsättningar har uppenbarligen fått hennes regering ur balans. Det råder ingen brist på anstiftare (Frankrike). Och tsarismens historiska erfarenheter i Fjärran Östern visar vad en obalanserad militärbyråkrati är förmögen till.

4 Den **kinesiska östra järnvägen** var den del av den ursprungliga transsibiriska järnvägen som gick genom Manchuriet till Vladivostok. En utlöpare byggdes från denna linje från Harbin söderut via Mukden till Liushunkow (Port Arthur). Den överlämnades till Japan i Portsmouth-avtalet 1905, och kom att kallas sydmanchuriska järnvägen. Vid denna tidpunkt började ryssarna bygga en ny manchurisk järnväg för den transsibiriska linjen, norr om Manchuriet. Den blev färdig 1917. Ryssarna behöll kontrollen över den kinesiska östra järnvägen efter oktoberrevolutionen. Japanerna befäste sin kontroll över Manchuriet, med undantag för denna järnväg, i början av 1932, och inrättade Manchukuos marionettregering.

De ”naiva herrar” som Trotskij talar om innefattade en del av vänsteroppositionen 1929, främst i Frankrike och Belgien, som hävdade att järnvägen var ett tsaristiskt, imperialistiskt initiativ, och att en proletär regering därför borde förskjuta den genom att återlämna den till... den borgerliga regeringen i Kina. Vid denna tidpunkt behöll Stalin järnvägen, men 1935 sålde han den till regeringen i Manchuriet i ett försök att avvärja ett japanskt angrepp på Sovjetunionen. Sovjetunionen fick tillbaka järnvägen vid förhandlingarna i Jalta [efter 2:a världskriget]. Trots att den kinesiska revolutionen ägde rum 1949, överlämnade Stalin järnvägen till Mao Zedongs regering först 1952.

Kampen i Fjärran Östern gäller naturligtvis inte järnvägarna, utan hela Kinas öde. I denna enorma historiska kamp kan inte sovjetregeringen förhålla sig neutral, den kan inte ha samma inställning till Kina som till Japan. Den är förpliktad att helt och fullt stå på det kinesiska folkets sida. Enbart sovjetregeringens orubbliga lojalitet mot de förtryckta folkens befrielsekamp kan verkligen skydda Sovjetunionen på östfronten mot Japan, Storbritannien, Frankrike, USA.

Hur sovjetregeringen kommer att stödja det kinesiska folkets kamp under den kommande perioden beror på de konkreta historiska omständigheterna. Om det tidigare var absurt att frivilligt överlämna den kinesiska östra järnvägen till Japan, så vore det lika absurt att underordna hela politiken i Fjärran Östern under frågan om den kinesiska östra järnvägen. Mycket tyder på att den japanska militärklickens agerande i denna fråga är medvetet provokativt. De franska härskarna är direkta anstiftare till denna provokation. Syftet med provokationen är att binda fast Sovjetunionen i öst. Därför krävs det ännu mer fasthet och framsynthet från sovjetregeringens sida.

De grundläggande villkoren i öst – dess enorma yta, oräkneliga människomassor, ekonomiska efterblivenhet – ger alla processer en långsam, utdragen och smygande karaktär. Hursomhelst finns det inget omedelbart eller överhängande hot mot Sovjetunionens existens från Fjärran Östern. Under den kommande perioden kommer de viktigaste händelserna att äga rum i Europa. Det kan uppstå stora möjligheter, men samma källa kan också orsaka stora faror. För närvarande är det bara Japan som har bundit sina händer i Fjärran Östern. Tills vidare måste Sovjetunionen hålla sina händer fria.

- 9) Utifrån denna knappast fredliga politiska världs bakgrund sticker situationen i *Tyskland* ut tydligt. Här har de ekonomiska och politiska motsättningarna nått en aldrig tidigare skådad intensitet. Upplösningen närmar sig. Ögonblicket har kommit då den förrevolutionära situationen måste omvandlas till en revolutionär – eller kontrarevolutionär – situation. Inte bara Tysklands öde (och redan det är åtskilligt) utan även Europas öde, hela världens öde för många år framåt, beror på i vilken riktning lösningen av den tyska krisen kommer att utvecklas.

Uppbygget i Sovjetunionen, den spanska revolutionens förlopp, utvecklingen av den förrevolutionära situationen i England, den franska imperialismens framtid, ödet för den revolutionära rörelsen i Kina och Indien – allt detta beror direkt och omedelbart på frågan om vem som kommer att segra i Tyskland under de närmaste månaderna: kommunismen eller fascismen?

- 10) Efter riksdagsvalen i september förra året deklarerade det tyska kommunistpartiet att fascismen hade nått sin höjdpunkt, och att den därefter snabbt skulle falla samman och bereda vägen för den proletära revolutionen. Den kommunistiska vänsteroppositionen (bolsjevikleninisterna) gjorde narr av denna lättsinniga optimism. Fascismen är resultatet av två villkor: å ena sidan en djup social kris, och å den andra det tyska proletariatets revolutionära svaghet. Proletariatets svaghet utgörs å sin sida av två delar: socialdemokratins speciella historiska roll, denna fortfarande mäktiga kapitalistiska makt inom proletariatets led, och oförmågan hos kommunistpartiets centristiska ledning att ena arbetarna under revolutionens fana.

För oss är kommunistpartiet den subjektiva faktorn. Socialdemokratien är ett objektiva hinder som måste sopas undan. Om kommunistpartiet kunde ena arbetarklassen, och omvandla den till en stark revolutionär dragningskraft för folkets förtryckta massor, så skulle fascismen faktiskt falla i bitar. Men kommunistpartiets politik efter valen i september har bara förvärrat dess motsägelser: det tomma pratet om "socialfascism", flörten med socialchauvinismen,

imiterandet av den verkliga fascismen i syfte att konkurrera med den, det kriminella äventyret med den ”röda folkomröstningen” - allt detta hindrar kommunistpartiet från att bli proletariats och folkets ledare. Under de senaste månaderna har det under sina fanor bara samlat de nya element som den svåra krisen nästan har tvingat in i dess led. Trots socialdemokratins katastrofala politiska villkor har den, tack vare kommunistpartiets hjälp, kunnat behålla större delen av sina anhängare. Hittills har den förvisso drabbats av avsevärda förluster, men de är ändå bara sekundära. Vad gäller fascisterna, har dessa – trots Thälmanns, Remmeles och andras skryt, och helt i linje med bolsjevikleninisternas prognoser – tagit ett stort steg framåt sedan september förra året. Kominterns ledning har varken kunnat förutspå eller hindra någonting. Den kan bara notera nederlagen. Dess resolutioner och andra dokument är – tyvärr! - bara ögonblicksbilder av den historiska processens bakdel.

- 11) Det avgörande ögonblicket är mycket nära. Men Komintern vill inte, eller snarare fruktar att, göra en bedömning av den verkliga världssituationen just nu. Kominterns presidium klarar sig med meningslösa papperslappar med agitation. Kominterns ledande parti, Sovjetunionens kommunistiska parti [SUKP], har inte antagit någon ståndpunkt alls. Som om ”världsproletariats ledare” hade munnen full med potatis. De planerar att hålla tyst. De ämnar ligga lågt. De hoppas kunna vänta ut situationen. De har ersatt Lenins politik med.. musslans politik. Ett av historiens avgörande ögonblick närmar sig. Efter en rad stora men ändå ”delvisa” misstag som har undergrävt och skakat de krafter som Komintern samlade under sina första fem år, riskerar den nu att göra ett avgörande, ödesdigert misstag som kan radera ut Komintern som revolutionär faktor från den politiska kartan för en hel historisk epok. Låt de blinda och fega vägra märka detta. Låt förtalarna och de betalda journalisterna anklaga oss för att vara i förbund med kontrarevolutionen! Är det inte ett välkänt faktum att det inte är det som befäster imperialismen som är kontrarevolutionen, utan det som stör de kommunistiska byråkraternas matsmältning? Bolsjevikleninisterna låter sig inte skrämmas av smädelse, och låter inte förtalet hindra dem från att fullfölja sin revolutionära plikt. Inget får döljas och inget får förminska. Vi måste högt och tydligt säga till de avancerade arbetarna: efter den ”tredje periodens” äventyrspolitik och skryt, har den ”fjärde perioden” - panik och kapitulation – inletts.
- 12) Om de nuvarande SUKP-ledarnas tystnad skulle översättas till ett hörbart språk, så skulle det låta som ”Lämna oss ifred!” Sovjetunionen har oerhört stora inhemska svårigheter. De okontrollerbara ekonomiska och sociala motsättningarna blir allt hårdare. Apparats demoralisering är ett oundvikligt resultat av omröstningsregimen⁵, och har antagit i sanning hotfulla proportioner. De politiska förhållandena, och framförallt förhållandena i partiet mellan den demoraliserade apparaten och de splittrade massorna, är spända till bristningsgränsen. Byråkraternas hela visdom går ut på att *vänta*, att *dra ut på tiden*. Uppenbarligen hotar situationen i Tyskland att medföra omvälvningar. Men den stalinistiska apparaten fruktar omvälvningar mer än något annat. ”Lämna oss ifred! Låt oss först reda ut våra oerhört hårda inre motsättningar och sedan.. får vi se.” Sådana är stämningarna inom den stalinistiska fraktionens högsta kretsar. Det är just dessa stämningar som döljer sig bakom ”ledarnas” skamliga tystnad, vid en tidpunkt då det är deras mest grundläggande revolutionära plikt att tala ut klart och tydligt.
- 13) Det är inte alls förvånande att Moskvaledningens svekfulla tystnad har orsakat panik hos ledarna i Berlin. När det är nödvändigt att leda massorna i beslutsam kamp är det tyska kommunistpartiets ledning förvirrad, den kommer med undanflykter, och slingrar sig med

5 ”Omröstningsregim”: en sorts styre där man röstar för eller mot en viss kandidat eller ett visst förslag utan att de röstande har några alternativ - öa.

fraser. Dessa personer är inte vana att ta ett självständigt ansvar. Framför allt annat drömmer de nu om ett sätt att bevisa att ”marxismen-leninismen” kräver att man undviker kamp.

Här har de ännu inte skapat en fullständig teori. Men det ligger redan i luften. Det förs vidare från mun till mun och glimtar fram i artiklar och tal. Innebörden i denna teori är följande: fascismen växer ohämmat och dess seger är hursomhelst oundviklig. Istället för att ”blint” kasta oss in i kampen och låta oss krossas, är det bättre att försiktigt dra oss tillbaka och låta fascismen ta makten och kompromettera sig själv. Då – ja, då! - kommer vi att visa oss.

I enlighet med den politiska psykologins lagar lämnar äventyrspolitik och lättsinne plats för undergivenhet och kapitulation. Fascisternas seger, som förra året ansågs otänkbar, betraktas idag såsom säker. En eller annan Kuusinen, som bakom scenen fått inspiration från en eller annan Radek,⁶ förbereder redan en lysande strategisk formulering för Stalin: reträtt i god tid, led de revolutionära styrkorna undan eldgivningen, och gräv en fälla för fascismen i form av... statsmakten.

Om denna teori skulle få fotfäste i det tyska kommunistpartiet och bestämma dess inriktning under de kommande månaderna, så skulle det innebära ett förräderi från Kominterns sida av samma historiska proportioner som socialdemokratiens förräderi 4 augusti 1914, och dessutom med mycket mer skrämmande konsekvenser.⁷

Det är vänsteroppositionens plikt att slå larm: Kominterns ledning leder det tyska proletariet fram mot en oerhörd katastrof, vars innebörd är en panikartad kapitulation för fascismen!

- 14) Nationalsocialisternas maktövertagande skulle först av allt innebära utrotning av det tyska proletarietets blomma, dess organisationer skulle krossas, dess tro på sig själv och framtiden skulle suddas ut. Med tanke på samhällsmotsättningarnas mycket större mognad och intensitet i Tyskland, så kommer den italienska fascismens djävulska arbete att framstå som ett blekt och nästan mänskligt experiment i jämförelse med de tyska nationalsocialisternas arbete.

Retirera säger ni, som igår var den ”tredje periodens” profeter? Ledare och institutioner kan slå till reträtt. Individer kan gömma sig. Men arbetarklassen kommer inte att ha någonstans att retirera inför fascismen, och ingenstans att gömma sig. Om man skulle gå med på det fruktansvärda och otroliga, att partiet faktiskt skulle undvika striden och på så sätt lägga proletarietets öde i dödsfiendens händer, så skulle det bara betyda en sak: den ohyggliga kampen skulle inte bryta ut *innan* fascisternas maktövertagande utan *efter* det, det vill säga under förhållanden som är tio gånger mer gynnsamma för fascismen än vad de är idag. Om proletariet tvingas kämpa mot en fascistisk regim efter att ha blivit förrätt av sitt eget ledarskap, ha blivit överraskat, förvirrat, förtvivlat – så kommer en sådan kamp att förvandlas till en rad skrämmande, blodiga och meningslösa krampryckningar. Tio proletära uppror, tio nederlag, det ena efter det andra, skulle inte kunna försvaga och suga kraften ur den tyska arbetarklassen lika mycket som en reträtt inför fascismen vid en tidpunkt då man fortfarande inte har beslutat vem som ska bli herre i det tyska hushållet.

6 **Karl Radek** (1885-1939) tillhörde före Första världskriget de polska, tyska och schweiziska socialdemokratiska partiernas vänster. Under Lenin blev han en ledande propagandist i Komintern. Tillhörde vänsteroppositionen fram tills Trotskij landförvisades till Turkiet 1929. Han kapitulerade då för Stalin, och blev Kremls expert i utrikesfrågor. Dömdes till tio års fängelse vid den andra Moskvarättegången 1937.

7 **4 augusti 1914** är dagen för Andra internationalens sammanbrott. Detta datum röstade det tyska socialdemokratiska partiet för den imperialistiska regeringens krigsbudget, trots partiets dittillsvarande antimilitaristiska ståndpunkt. Samma dag utfärdade de franska och belgiska socialistpartierna manifest som förklarade att de skulle stöda sina regeringar under kriget.

- 15) Fascismen sitter ännu inte vid makten. Vägen till makten är ännu inte öppen för den. Fascismens ledare är fortfarande rädda för att ta risken: de inser att alltför mycket står på spel, att deras liv står på spel. Under dessa omständigheter kan kapitulationsstämningarna bland de kommunistiska ledarna plötsligt underlätta problemen för dem och förenkla deras uppgifter. Om till och med inflytelserika skikt inom borgarklassen för närvarande fruktar det fascistiska experimentet just därför att de inte vill ha några omvälvningar, inte något långt och svårt inbördeskrig, då kan den officiella kommunismens kapitulerande politik öppna vägen till makten för fascisterna, fullständigt knuffa medelklasserna och de fortfarande vacklande delarna av småbourgeoisin, liksom betydande delar av proletariatet självt, till fascismens sida.

Det säger sig självt att en segerrik fascism *någon dag* kommer att falla offer för de objektiva motsättningarna och sin egen otillräcklighet. Men för den omedelbara, förutsägbara framtiden, de närmaste tio till tjugio åren, så skulle en seger för fascismen i Tyskland innebära ett brott i den revolutionära utvecklingens kontinuitet, Kominterns sammanbrott, och en av världsimperialismens mest vidriga och blodtörstiga segrar.

- 16) Fascismens seger i Tyskland skulle oundvikligen betyda krig mot Sovjetunionen.

Det vore faktiskt ren politisk dumhet att tro att de tyska nationalsocialisterna, när de väl kommit till makten, skulle inleda ett krig mot Frankrike eller ens Polen. Under den första perioden av nationalsocialisternas styre skulle det oundvikliga inbördeskriget mot det tyska proletariatet binda den fascistiska utrikespolitiken till händer och fötter. Hitler kommer att behöva Pilsudski lika mycket som Pilsudski kommer att behöva Hitler. Båda kommer att bli verktyg för Frankrike. Om den franska borgarklassen för närvarande fruktar de tyska fascisternas maktövertagande som ett hopp ut i det okända, så kommer trots det den franska reaktionen, både i sin "nationalistiska" såväl som radikalsocialistiska form, att satsa allt på fascismen samma dag som Hitler segrar.

Ingen av de "normala" borgerliga parlamentariska regeringarna kan i nuläget riskera krig med Sovjetunionen, eftersom det skulle medföra risk för enorma inrikespolitiska svårigheter. Men om Hitler kommer till makten och går vidare och krossar de tyska arbetarnas förtrupp, krossar och demoraliserar hela proletariatet, då kommer den fascistiska regeringen att vara den enda regering som kan föra krig mot Sovjetunionen. Under sådana omständigheter kommer den naturligtvis att agera i en gemensam front med Polen och Rumänien, med de andra gränsstaterna, och i Fjärran Östern med Japan. I ett sådant djärvt företag skulle Hitlers regering bara vara hela världskapitalismens verkställande organ. Clemenceau, Millerand, Lloyd George, Wilson kunde inte genomföra ett direkt krig mot sovjetregeringen, men under tre år kunde de stöda Koltjaks, Wrangels och Denikins arméer.⁸ Om Hitler segrar kommer han att bli världsbourgeoisins super-Wrangel.

Det är meningslöst, ja, och omöjligt, att idag förutspå hur en sådan gigantisk duell skulle sluta. Men det står helt klart att om världsbourgeoisins krig mot Sovjet bryter ut efter fascisternas maktövertagande i Tyskland, då kommer det att betyda fruktansvärd isolering och en kamp på liv och död under de allra värsta och mest farliga förhållanden för Sovjetunionen. Om fascisterna krossar det tyska proletariatet, så skulle redan det innebära att sovjetrepubliken fallit samman till hälften.

⁸ **Georges Clemenceau** (1841-1929) var i sin ungdom socialist. Blev premiärminister i Frankrike och krigsminister 1917. Var en av arkitekterna bakom Versaillesfördraget. Förespråkade intervention mot den ryska revolutionen. **Alexander Millerand** (1859-1943) blev 1899 den förste socialist som ingått i en borgerlig regering. Uteslöts så småningom ur det franska socialistpartiet. Innehade flera ministerposter och valdes till republikens president 1920. **Alexander V Koltjak** (1874-1920) var befälhavare för en av de östra kontrarevolutionära fronterna under det ryska inbördeskriget. **Pjotr N Wrangel** (1878-1928) efterträdde **Anton I Denikin** (1872-1947) som befälhavare för den vita armén i Krim.

- 17) Men innan frågan kommer upp i Europas strider måste den avgöras i Tyskland. Det är därför vi säger att Tyskland är nyckeln till den internationella situationen. I vems händer ligger den? För närvarande fortfarande i kommunistpartiets händer. Partiet har inte tappat den ännu. Men det kan göra det. Ledningen styr det i den riktningen.

Alla som predikar en "strategisk reträtt", det vill säga att kapitulera, alla som accepterar en sådan predikan, är förrädare. De som propagerar en reträtt inför fascisterna måste betraktas som omedvetna agenter för fienden inom proletariats led.

Det tyska kommunistpartiets grundläggande revolutionära plikt kräver att det säger: fascismen kan komma till makten först efter ett skoningslöst, förintande inbördeskrig till det bittra slutet. Framförallt måste arbetarkommunisterna känna till detta. De socialdemokratiska arbetarna måste känna till det, de partilösa arbetarna, hela proletariats led. Hela den internationella proletariats led måste känna till det. Röda armén måste känna till det i förväg.

- 18) Men är kampen egentligen inte hopplös? 1923 överdrev Brandler fascisternas styrka enormt, och dolde på så sätt sin kapitulation. Den internationella arbetarrörelsen lider än idag av följderna från denna strategi. Det tyska kommunistpartiets och Kominterns historiska kapitulation 1923 låg till grund för fascisternas senare uppkomst. Idag utgör den tyska fascismen en oändligt mycket större politisk kraft än för åtta år sedan. Vi har hela tiden varnat för att underskatta den fascistiska faran, och det tillkommer inte oss att förneka att den existerar även nu. Det är just därför vi idag kan och måste säga till de tyska arbetarna: era ledare hal- kar återigen från den ena ytterligheten till den andra.

Samtidigt är fascisternas främsta styrka deras stora antal. Ja, de har fått många röster. Men under sociala strider är det inte rösterna som avgör. Fascisternas huvudarmé består fortfarande av småbourgeoisin och den nya medelklassen: små hantverkare och affärsinnehavare i städerna, lägre ämbetsmän, tjänstemän, intelligentsian, de utarmade bönderna. I valstatistiken väger tusen fasciströster lika mycket som tusen kommuniströster. Men i den revolutionära kampen utgör tusen arbetare på en stor fabrik en kraft som är hundra gånger större än tusen lägre ämbetsmän, kontorister, deras fruar och svärmödrar. Fascisternas stora massa består av mänskligt stoft.

Socialistrevolutionärerna var det antalsmässigt största partiet under den ryska revolutionen. Under den första perioden röstade alla som inte var antingen en medveten borgare eller en medveten arbetare för dem. Socialistrevolutionärerna hade till och med majoriteten i den konstituerande församlingen, det vill säga efter oktoberrevolutionen. De såg sig därför som ett stort nationellt parti. De visade sig vara ett stort nationellt intet.

Vi vill inte jämföra de ryska socialistrevolutionärerna med de tyska nationalsocialisterna. Men det finns otvivelaktigt likheter mellan dem som är mycket viktiga för att klargöra den fråga som vi diskuterar. Socialistrevolutionärerna var de dunkla folkliga förhoppningarnas parti. Nationalsocialisterna är den nationella hopplöshetens parti. Småbourgeoisin har alltid haft lätt att gå från hopp till förtvivlan, och dra med sig en del av proletariats led. Precis som var fallet med socialistrevolutionärerna är nationalsocialisternas stora massa mänskligt stoft.

- 19) Dessa personer som ska föreställa strategier har gripits av panik, och glömmer det viktigaste: proletariats stora sociala och kampfördelar. Dess krafter är inte slut. Det kan inte bara kämpa, utan också segra. Rapporterna om att stämningen är nedslagen på fabrikerna återspeglar i de flesta fall observatörernas, det vill säga partifunktionärerna som har tappat huvudet, nedslagenhet. Men vi måste också ta hänsyn till det faktum att den komplicerade situationen och ledarnas förvirring inte kan annat än oroa arbetarna. Arbetarna inser att stora strider kräver en fast ledning. Arbetarna är inte rädda för fascisternas styrka eller att det krävs en skoningslös kamp. De blir bara störda av ledningen osäkerhet och tvekan, av deras vack-

lan i avgörande ögonblick. I det ögonblick partiet höjer rösten bestämt, klart och självsäkert kommer det inte att finnas kvar ett spår av nedstämdhet och nedslagenhet på fabrikerna.

- 20) Otvivelaktigt har fascisterna starka kampgrupper, i synnerhet erfarna stormtrupper. Vi får inte bagatellisera detta: ”officerarna” har en viktig roll även i inbördeskrigets armé. Men trots allt är det inte officerarna utan soldaterna som avgör. Men den proletära arméns soldater är oändligt överlägsna, mer pålitliga och ståndaktiga än soldaterna i Hitlers armé.

När den har erövrat makten kommer fascismen att ha lätt att hitta soldater. Med hjälp av statsapparaten är det lätt att skapa en armé av borgarklassens favoritsöner, intellektuella, expediter, demoraliserade arbetare, trasproletärer etc. Ett exempel är den italienska fascismen. Men här bör man nämna att den italienska milisen ännu inte har genomgått någon verklig prövning av sin kampförmåga. Men den tyska fascismen sitter ännu inte vid makten. Det återstår ännu för den att erövra makten i kamp med proletariatet. Kommer kommunistpartiet att gå in i denna kamp med ännu sämre trupper än fascismen? Och kan vi ens för ett ögonblick anta att de tyska arbetarna, som har mäktiga produktions- och transportmedel i sina händer, som av sina arbetsförhållanden har knutits samman i en armé av järn, kol, järnvägar, elektriska ledningar, att de inte i den avgörande kampen kommer att visa sig vara oerhört överlägsna Hitlers mänskliga stoft?

Ett annat viktigt element som avgör ett partis eller en klass' styrka är vilken uppfattning partiet eller klassen har om styrkeförhållandena i landet. I alla krig försöker fienden skapa en överdriven bild av sin styrka. Det var en av hemligheterna bakom Napoleons strategi. När det gäller att ljuga kan Hitler i alla fall inte vara sämre än Napoleon. Men hans skrävel blir en militär faktor först när kommunisterna börjar tro på honom. Mer än något annat finns ett omedelbart behov av en realistisk inventering av styrkorna. Vad har nationalsocialisterna på fabrikerna och järnvägarna? Hur många beväpnade officerare har de i armén? En klar social analys av båda lägrens sammansättning, en ständig och vaksam beräkning av styrkorna, är en osviklig källa till revolutionär optimism.

För tillfället ligger nationalsocialisternas styrka inte så mycket i deras egen armé som i motsättningarna inom deras dödsfiendes armé. Men just närvaron av det fascistiska hotet, dess tillväxt och närhet, medvetenheten om att det till varje pris är nödvändigt att undvika detta hot, måste oundvikligen tvinga arbetarna mot enhet i självförsvarets namn. Ju mer tillförlitlig centralfiguren för denna process, det vill säga kommunistpartiet, visar sig vara, desto snabbare och mer framgångsrikt kommer proletariatet att samla sina styrkor. Nyckeln till situationen ligger i partiets händer. Ve dem om de tappar den!

Under de senaste åren har Kominterns funktionärer titt som tätt, oftast omotiverat, skrikit om den omedelbara krigsfara som hotar Sovjetunionen. Idag antar denna fara en verklig karaktär och konkreta konturer. Det borde vara självklart för varje revolutionär arbetare att fascisternas försök att gripa makten i Tyskland måste leda till en mobilisering av Röda armén. För den proletära staten kommer det att bli frågan om revolutionärt självförsvar i ordets mest direkta och omedelbara mening. Tyskland är inte bara Tyskland. Det är Europas hjärta. Hitler är inte bara Hitler. Han är kandidat för posten som super-Wrangel. Men Röda armén är inte heller bara Röda armén. Det är den proletära världsrevolutionens arm.

Efterskrift

PS. Skriften *Mot nationalkommunismen!*, som skrevs av författaren till denna pamflett, har framkallat en del tvetydiga applåder i flera socialdemokratiska och demokratiska tidningar. Det vore inte bara märkligt, utan till och med onaturligt, om inte socialdemokraterna, vid en tidpunkt då den tyska fascismen med framgång utnyttjar den tyska kommunismens allvarliga misstag, skulle försöka

utnyttja en öppen och hård kritik av dessa misstag.

Självfallet rusade den stalinistiska byråkratin i Moskva liksom i Berlin efter den socialdemokratiska och demokratiska pressens artiklar om vår pamflett, som om de var en dyrbar gåva: äntligen hade de hittat verkliga ”bevis” för vår enhetsfront med socialdemokratin och borgarklassen. Folk som gick igenom den kinesiska revolutionen hand i hand med Chiang Kaishek och den brittiska generalstrejken hand i hand med Purcell, Citrine och Cook – på den tiden handlade det inte om artiklar, utan storslagna historiska händelser – tvingas med glädje hänga upp sig på en tidningsdebatt.⁹ Men vi räds inte att även här stå ansikte mot ansikte med våra anklagare. Det räcker att tänka efter istället för att svamla, att analysera och inte smäda.

Framförallt frågar vi: vem har haft hjälp av det tyska kommunistpartiets absurda och kriminella deltagande i den fascistiska folkomröstningen? Fakta har redan givit ett ovedersägligt svar på denna fråga: fascisterna och enbart fascisterna. Just av denna orsak har den främste inspiratören till detta brottsliga äventyr avsagt sig sina ursprungsrättigheter: i ett tal inför ansvariga partifunktionärer i Moskva försvarade Stalin deltagandet i folkomröstningen, men hejdade sig i tid och förbjöd inte bara texten från att tryckas, utan till och med att talet fick nämnas i tidningarna

Givetvis citerar *Vorwärts*, *Berliner Tageblatt* och *Wiener Arbeiterzeitung* – speciellt den sistnämnda – ur vår pamflett på ett ytterst ohederligt sätt. Ja, och kan någon förvänta sig ärlighet mot den proletära revolutionens idéer i den borgerliga eller småborgerliga pressen? Men vi är beredda att bortse från förvrängningarna och börja bemöta de stalinistiska funktionärernas anklagelser. Låt oss erkänna, att eftersom socialdemokratin fruktar fascisternas seger, och på detta sätt återspeglar arbetarnas revolutionära oro, så har den en viss *objektiv* rätt att använda vår kritik av stalinisternas politik, som har gjort fascisterna en enorm tjänst. Men grunden till denna ”rätt” är inte vår pamflett, utan er politik, o visa strateger! Ni säger att vi har en ”enhetsfront” med Wels¹⁰ och Severing? *Bara på den grundval och i den utsträckning ni har visat att ni har en enhetsfront med Hitler och hans Svarta hundra.* Och även här med denna skillnad: att det i ert fall var en gemensam politisk aktion, medan det i vårt fall när det kommer till kritan rörde sig om att våra motståndare använde några citat på ett tvetydigt sätt.

När Sokrates slog fast den filosofiska principen ”Lär känna dig själv!”, så hade han utan tvekan Thälmann, Neumann och Remmele i åtanke.

(Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

⁹ Den **brittiska generalstrejken** började 1 maj 1926, och kunde ha inneburit inledningen av ett omfattande revolutionärt uppror i Storbritannien. Den avblåstes två veckor senare av den reformistiska fackföreningsledningen.

Sir Walter Citrine (1887-1983) var generalsekreterare i den brittiska fackföreningskongressen mellan 1926 och 1946 och var en av ledarna i den engelsk-ryska kommittén. Han utnämndes 1946 till baronet.

¹⁰ **Otto Wels** (1873-1939) var en ledande medlem i socialdemokratin. Som militärbefälhavare i Berlin krossade han spartakisternas uppror på order från Noske. Han ersatte sedan Ebert som vice ordförande i SPD:s verkställande utskott med ansvar för partiapparaten, en post som han innehade fram till 1933.